

Αρείου Πάγου: 842/2002 Τμήμα Β2' Πολιτικό
Πηγή: Ε.Ε.Δ 62/03 σελ. 722

Εργατικό ατύχημα. Απόρριψη λόγου αναιρέσεως ότι δεν ελήφθη υπ' όψη του Δικαστηρίου ισχυρισμός του υπόχρεου εργοδότη για αποκλειστική υπαιτιότητα του παθόντα εργαζομένου στην πρόκλησή του και επικουρικώς ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παρέλειψε να αιτιολογήσει την κρίση της περί συνδρομής υπαιτιότητας του εργοδότη στην πρόκληση αυτού. - Ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως των εκ του εργατικού ατυχήματος αγωγικών αξιώσεων του παθόντος. - Λόγος αναιρέσεως, ότι το δικαστήριο της ουσίας την άφησε αδικαστη. - Απόρριψη του, διότι ο ανωτέρω λόγος δεν ιδρύεται, όταν το δικαστήριο άφησε αδικαστη μη γνήσια ένσταση, όπως είναι η αφορώσα σε καταχρηστική άσκηση του αγωγικού δικαιώματος. Περιορισμός καταψηφιστικού αγωγικού αιτήματος σε αναγνωριστικό. Δεν συνεπάγεται την αναδρομική ανατροπή των αποτελεσμάτων που επήλθαν από και εξ αιτίας της κοινοποίησεως της αγωγής, καθ' όσον αυτή έχει τον χαρακτήρα της οχλήσεως, δημιουργικής υπερημερίας του οφειλέτη και οφειλής αντίστοιχων τόκων υπερημερίας, δημιουργικής υπερημερίας του οφειλέτη και οφειλής αντίστοιχων τόκων υπερημερίας, στο μέτρο που ο ανωτέρω περιορισμός του αγωγικού αιτήματος δεν θεωρείται ότι ενέχει παραίτηση και από το παρεπόμενο αίτημα περί τόκων (με μειωσ. δύο μελών του Δικαστηρίου και παραπομπή του σχετικού αναιρετικού λόγου στην Τακτική Ολομέλεια του Α.Π). Κυριότερες διατάξεις: Κ.Πολ.Δ. άρθρα 223, 224 και 559 αριθμ. 1, 8, 9 και 19. Α.Α. άρθρα 281, 340 και 345.

Πρόεδρος: ο αντιπρόεδρος, κ. Εμμ. Δαμάσκος

Εισηγητής: ο αρεοπαγίτης, κ. Αρχ. Ντόβας

Δικηγόροι: οι κ.κ. Παν. Θαλάσσης, Ευαγγ. Παπαγιαννούλας

Με το δεύτερο λόγό της αναιρέσεως προβάλλεται 1) κατά το υπό στοιχείο α' μέρος και υπό την επίκληση τον αριθ.8 του ίδιου άρθρου 559 ΚΠολΔ ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη του τους ουσιώδεις ισχυρισμούς που προέβαλε η αναιρεσείουσα κατά την πρωτοβάθμια δίκη και ενώπιον του Εφετείου με λόγο αντέφεσης περί αποκλειστικής υπαιτιότητάς του (αναιρεσίβλητου) για την πρόκληση του ένδικου ατυχήματος και συγκεκριμένα: 1) ότι ο ίδιος (ο αναιρεσίβλητος) τοποθέτησε με τη συνδρομή συναδέλφου του το πρωί της ίδιας ημέρας που έλαβε χώρα το ένδικο ατύχημα το καλούπι στο επάνω μέρος της πρέσας κατόπιν δικής τους (συν) απόφασης, αντίθετης με τη λογική και τις πάγιες υποδείξεις της επιχείρησής για τοποθέτηση των καλουπιών στον ειδικό διαμορφωμένο χώρο, II) ότι ο ίδιος (ο αναιρεσίβλητος) τοποθέτησε τους τάκους και το ασφάλισε και διαβεβαίωσε το συνάδελφό του κ. Κ. για την ασφαλή τοποθέτησή του και III) ότι δεν δόθηκε ποτέ εντολή από την επιχείρησή να αποτεθεί το συγκεκριμένο καλούπι στο επάνω μέρος της πρέσας, όπως και οποιοδήποτε άλλο, παρόλο δε που τα περιστατικά αυτά είχαν προδήλως ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, αφού εξ αυτών καταδειχόνταν αφενός η έλλειψη οποιασδήποτε μορφής υπαιτιότητας της επιχείρησης της αναιρεσείουσας για την πρόκληση του ατυχήματος και αφετέρου η αποκλειστική υπαιτιότητα του αναιρεσίβλητου στην πρόκληση αυτού, 2) άλλως κατά το υπό στοιχείο β' και γ' μέρος του και υπό την επίκληση του αριθ.19 του ίδιου άρθρου ότι το Εφετείο παρέλειψε να αιτιολογήσει στην απόφασή του την παράβλεψη των παραπάνω ουσιωδών ισχυρισμών της αναιρεσείουσας και την αντίθετη προς αυτά κρίση του περί συνδρομής υπαιτιότητας σε βάρος αυτής σχετικά με την εναπόθεση του επίμαχου καλουπιού σε επικίνδυνη θέση, παραβλέποντας το κρίσιμο ζήτημα της αιτιώδους συναφείας και του καθορισμού της (συν) υπαιτιότητας των διαδίκων, δηλ. του ποιός και γιατί εναπόθεσε εκεί το καλούπι, δοθέντος ότι αν δεν είχε τοποθετηθεί αυτό στο σημείο εκείνο δεν θα ελάμβανε χώρα το ένδικο συμβάν. Ο προεκτεθείς λόγος κατά το πρώτο (από τον αριθ.8) μέρος του είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής, διότι, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το Εφετείο την κρίση του για την αμέλεια του νόμιμου εκπροσώπου της αναιρεσείουσας στο επελθόν ατύχημα στήριξε στο αποδειχθέν περιστατικό ότι, μολονότι κατά τον κρίσιμο χρόνο του ατυχήματος βρισκόταν αυτός εντός του χώρου του εργοστασίου, δεν έδωσε εντολή να απομακρυνθεί το επίμαχο καλούπι από την επικίνδυνη θέση, όπου είχε

τοποθετηθεί, αντί να αποτεθεί στον υπάρχοντα χώρο αποθήκευσης καλουπιών, την δε κρίση του για συντρέχουσα αμέλεια του παθόντος-αναιρεσίβλητου στήριξε στο αποδειχθέν περιστατικό ότι αυτός έθεσε σε λειτουργία το μηχάνημα (πρέσα) και άρχισε να εκτελεί την εργασία του, παρά την ύπαρξη του καλουπιού στο άνω μέρος αυτής, χωρίς προηγουμένως να επιμεληθεί την απομάκρυνσή του από την επικίνδυνη θέση, στην οποία είχε τοποθετηθεί και ενόψει αυτών για την θεμελίωση της άνω κρίσης του ήταν αδιάφορο και χωρίς επιρροή το αν το επίμαχο καλούπι είχε τοποθετηθεί στην επικίνδυνη αυτή θέση ο αναιρεσίβλητος ή άλλος. Κατά το δεύτερο (από τον αριθ.19) (επικουρικά προβαλλόμενο μέρος του είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι ο αναιρετικός αυτός λόγος αναφέρεται σε ασάφειες ή αντιφάσεις των δεκτών γενόμενων από το δικαστήριο ουσιωδών πραγματικών γεγονότων και δεν θεμελιώνεται επί παραλείψεως αυτού να λάβει υπόψη οιουσδήποτε ισχυρισμούς.

Ο τρίτος λόγος της αναιρέσεως, με τον οποίο υπό την επίκληση του αριθ.9 του ίδιου άρθρου προβάλλεται ότι το Εφετείο δεν εκτίμησε την με τις προτάσεις της αναιρεσεύουσας του πρώτου και δευτέρου βαθμού προβληθείσα ένσταση καταχρηστικής άσκησης της αγωγής και την άφησε αδικαστη, είναι απαράδεκτος, διότι η αιτίαση αυτή δεν εμπίπτει στον επικαλούμενο λόγο (από τον αριθ.9) λόγο αναιρέσεως, ο οποίος ιδρύεται όταν το δικαστήριο άφησε αδικαστη αίτηση για παροχή έννομης προστασίας και όχι μη γνήσια ένσταση, δηλ. ένσταση μη θεμελιούμενη σε αυτοτελές δικαίωμα.

Ο τέταρτος λόγος της αναιρέσεως, με τον οποίο υπό την επίκληση του αριθ.8, άλλως του αριθ.12 και άλλως του αριθ.19 του ίδιου άρθρου προβάλλεται ότι το Εφετείο έκαμε δεκτή εν μέρει την ένδικη αγωγή χωρίς να λάβει υπόψη του τις σχετικές αιτιάσεις της αναιρεσεύουσας όσον αφορά την αξιοπιστία του αναφερομένου σε αυτόν μάρτυρος και την αποδεικτική δύναμη, αξία και αντικειμενικότητα της έκθεσης αυτοψίας, που ελήφθησαν υπόψη και στα οποία στηρίχθηκε η κρίση του, ότι παρέλειψε να αιτιολογήσει την αντίθετη με την εύλογα προσδοκώμενη στάθμιση των αιτιάσεων-ισχυρισμών της αυτών κρίση του, ότι λόγω της γενικής (και αόριστης) αναφοράς της στα αποδεικτικά μέσα δεν προκύπτει τι ακριβώς εκτίμησε και γιατί εκτίμησε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο -συνάγοντας αντίστοιχα συμπεράσματα- το κάθε έγγραφο, εφόσον κατέληξε κατά το αναιρετήριο σε συμπεράσματα αντίθετα από τα συναγόμενα κατά τη λογική του μέσου συνετού ατόμου από αυτό, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι οι προβαλλόμενες ως άνω αιτιάσεις ανάγονται στην από το Δικαστήριο εκτίμηση πραγματικών γεγονότων, η οποία αναιρετικώς είναι ανέλεγκτη (αρθρ. 561 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.), ενώ, ειδικότερα, η παράλειψη του δικαστηρίου να αναφερθεί συγκεκριμένως σε καθένα από τα ληφθέντα υπόψη αποδεικτικά μέσα και τα εξ'αυτού συναγόμενα δεν θεμελιώνει τον από τον αριθ. 19 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ. προβλεπόμενο αναιρετικό λόγο.

Ο κατά τα άρθρα 223 και 224 Κ.Πολ.Δ. από τον ενάγοντα γενόμενος περιορισμός του κατανηφιστικού (για χρηματική οφειλή) αιτήματος της αγωγής σε αναγνωριστικό, που έχει ως αποτέλεσμα ότι αυτή θεωρείται ως μη ασκηθείσα κατά το κατανηφιστικό αίτημα, συνεπάγεται την εξ υπαρχής ανατροπή μόνο των αποτελεσμάτων που επήλθαν με και από την άσκηση αυτής, όχι όμως και την επίδοση της αγωγής κατά το μέρος που αυτή έχει χαρακτήρα οχλήσεως δημιουργικής υπερημερίας του οφειλέτη και οφειλής για αντίστοιχους τόκους σύμφωνα με το άρθρο 345 (Ολ.ΑΠ 13/1994). Επομένως ο πρώτος λόγος της αναιρέσεως, με τον οποίο υπό την επίκληση των αριθ. 1, άλλως 19, 9 και 20 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. προβάλλονται: α) ευθεία, άλλως εκ πλαγίου παραβίαση των άρθρων 340 και 345 Α.Κ. εκ μέρους του Εφετείου με το να επιδικάσει με την προσβαλλόμενη απόφαση τόκους από την επίδοση της ένδικης αγωγής για το με αναγνωριστική διάταξη επιδικασθέν χρηματικό ποσό των 8.000.000 δρχ., παρόλο που το αρχικώς με την αγωγή σχετικό κατανηφιστικό αίτημα περιορίστηκε με δήλωση στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου του αναιρεσειόντος- ενάγοντος σε αναγνωριστικό, β) το Εφετείο επιδίκασε τόκους που δεν ζητήθηκαν, αφού μετά το εξαιτίας του ανωτέρω περιορισμού του αγωγικού αιτήματος επελθόν αποτέλεσμα (του να θεωρείται η αγωγή ως μη ασκηθείσα) χώρησε παραίτηση εκ του παρεπόμενου αιτήματος περί τόκων και γ) το Εφετείο με την ως άνω κρίση του έσφαλε στην εκτίμηση των διαδικαστικών εγγράφων, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος κατά το πρώτο μέρος

του, διότι η περί τόκων κρίση του Εφετείου κατά την προεκτεθείσα σκέψη είναι νόμιμη και δεν στερείται αιτιολογίας. Κατά το δεύτερο μέρος του (από τον αριθ. 9) είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι ο προεκτεθείς περιορισμός του αγωγικού αιτήματος δεν θεωρείται και παραίτηση εκ του παρεπόμενου αιτήματος περί τόκων. Κατά δε το τρίτο μέρος του (από τον αριθ. 20) είναι απορριπτός προεχόντως ως απαράδεκτος, διότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως ιδρύεται, όταν το δικαστήριο κατά την ανάγνωση εγγράφου με την έννοια των άρθρων 339 και 432 Κ.Πολ.Δ. δηλ. αποδεικτικού και όχι διαδικαστικού, αποδίδει περιεχόμενο καταδήλως διαφορετικό από το αληθινό, εξαιτίας του οποίου καταλήγει σε πόρισμα επιζήμιο για τον αναιρεσιόντα. Κατά τη γνώμη όμως των Εμμανουήλ Δαμάσκου, Αντιπροέδρου, και Λεάνδρου Ρακιντζή, αρεοπαγίτη, ο ανωτέρω πρώτος λόγος της αναιρέσεως κατά το μέρος του από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ. έπρεπε να γίνει δεκτός ως βάσιμος. Διότι αποτελεί λογική και νομική αντινομία η άσκηση της αγωγής να έχει αποτελέσματα όχι μόνο δικονομικού, αλλά και ουσιαστικού δικαίου, και να μη συμβαίνει επί του προκειμένου το αυτό για την παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής, καίτοι η παραίτηση αυτή αποτελεί ακριβώς την ανάστροφη όψη της ασκήσεως της αγωγής και ο νόμος ρητώς και αδιστακτως ορίζει ότι η παραίτηση αυτή έχει ως αποτέλεσμα ότι λογίζεται η αγωγή ως μη ασκηθείσα. Επί πλέον, η αντίθετη λύση είναι και τελολογικώς αποκρουστέα, αφού ο οφειλέτης μετά την ανάκληση της εναντίον του αγωγής ευλόγως εφησυχάζει και στη συνέχεια αιφνιδιάζεται με την έγερση κατ' αυτού αξιώσεως περί τόκων αναδρομικώς από του χρόνου της επιδόσεως της ανακληθείσης αγωγής.

Η απορριπτική του πρώτου λόγου της αναιρέσεως ως προς το μέρος του από τον αριθ. 1 του άρθρου 559 Κ.Πολ.Δ. απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία μιας ψήφου, πρέπει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 563 παρ. 2 υπό στοιχείο β' Κ.Πολ.Δ., να παραπεμφθεί η αίτηση αναιρέσεως ως προς αυτό προς εκδίκαση στην τακτική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

(Απορρίπτει ό,τι στο σκεπτικό κρίθηκε ότι πρέπει να απορριφθεί και παραπέμψει στην τακτική Ολομέλεια του Αρείου Πάγου την αίτηση για αναίρεση της 1602/2001 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών).